

LIITE 2

TUKI VARHAISKASVATUKSESSA

Varhaiskasvatuksessa tuen järjestämisen periaatteet perustuvat Varhaiskasvatukseen ja valtakunnallisiin Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Jokaiselle varhaiskasvatuksen palveluja käyttävälle lapselle tarjotaan kehitykseen ja oppimiseen yleistä tukea. Osa lapsista tarvitsee enemmän ja säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tuen muotoja toisiaan täydentävinä (tehostettu tuki). Kun tuen tarve johtuu lapsen vaikeasta vammasta, sairaudesta, kehityksen viivästyisestä tai sosioemotionaaliseen kehitykseen liittyvästä tuen tarpeesta, tarvitsee lapsi yleensä koko-aikaista, jatkuvaa ja yksilöllistä tukea (erityinen tuki).

Lapsen tuen tarpeen arvioinnin lähtökohtana varhaiskasvatuksessa on vanhempien ja kasvatushenkilöstön havaintojen yhteinen tarkastelu. Varhaiskasvatuksen tukitoimet lapselle aloitetaan heti, kun tuen tarve on havaittu. Riittävän aikaisella ja oikein kohdennetulla tuella voidaan edistää lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia.

Varhaiskasvatuksessa lapsen tuki järjestetään lähtökohtaisesti lähipäiväkodissa, inklusioperiaatteen mukaisesti. Kunnan tuottaman ja tukeman varhaiskasvatuksen tavoite on, että myös tukea tarvitsevien lasten varhaiskasvatuspalvelut järjestetään lähipalveluna riippumatta palvelun tuottajasta. Kuntatason koordinoinnilla varmistetaan tuen tasa-arvoinen toteutuminen koko kunnan alueella palvelun tuottajasta riippumatta.

Yleinen tuki

Yleisellä tuella tarkoitetaan tuen tarjoamista kaikille lapsille varhaisvuosien aikana. Yleisen tuen toteuttaminen on osa laadukasta varhaiskasvatusta. Tavoitteena tulee olla yleisen tuen vahvistaminen. Yleiseen tukeen kuuluu sensitiivinen vuorovaikutus, jolloin lapsi tulee huomioiduksi yksilöllisesti ja hyväksytyksi omana itsenään. Vuorovaikutus on lempeää ja toista kunnioittavaa. Yleistä tukea ovat myös hyvä struktuuri, pienryhmätoiminta, oppimisympäristöjen muokkaaminen sekä suunnitelmallinen toiminnan eriyttäminen.

Kaiken toiminnan varhaiskasvatuksessa tulee olla pedagogisesti perusteltua. Pedagogista toimintaa suunniteltaessa ja toteutettaessa huomioidaan lasten vahvuudet, kiinnostuksen kohteet ja yksilölliset tuen tarpeet. Jokaiselle lapselle laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa. Suunnitelmassa sovittua pedagogista toimintaa arvioidaan säännöllisesti.

Pedagoginen toiminta vastaa lapsiryhmän tarpeita, joiden pohjalta laaditaan ryhmäkohtainen varhaiskasvatussuunnitelma (ryhmävasu). Toimivat käytännöt, kuten viikkopalaverit, tiimisopimukset ja erilaiset suunnitelmat, ovat yleisen tuen perusedellytyksiä. Toimintakulttuuria tulee jatkuvasti arvioida ja kehittää.

Yksityisellä palvelun tuottajalla on tarvittaessa käytössään sijaintikunnan varhaiskasvatuksen erityisopettajan konsultaatio.

Tehostettu ja erityinen tuki

Mikäli yleinen tuki ei riitä, yksityisen palvelun tuottaja ottaa lapsen huoltajan kanssa neuvoteltuaan yhteyttä palveluntuottajan sijaintikunnan varhaiskasvatuksen erityisopettajaan. Erityisopettaja käy päivähoitopaikassa arvioimassa lapsen tilanteen. Erityisopettaja varmistaa, että yleisen tuen menetelmät ovat käytössä, ja että lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on asianmukaisesti laadittu, tarkistettu ja arvioitu yhdessä vanhempien kanssa. Suunnitelmasta tulee ilmetä lapsen vahvuuksien ja tuen tarpeiden lisäksi yhdessä pedagogiselle toiminnalle asetetut konkreettiset tavoitteet, tavoitteiden seuranta ja niiden toteutuminen.

Kun lapsi saa tehostettua tai erityistä tukea, hänen varhaiskasvatussuunnitelmaansa tulee kirjata

- pedagogiset ja rakenteelliset ratkaisut,
- tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut,
- tuen seuranta ja arviointi.

Erityisen tuen perusteena on yleensä asiantuntijalausunto. Mikäli lapsi tarvitsee tehostettua tai erityistä tukea, edellytetään yhteistyötä sekä palveluntuottajan sijaintikunnan että lapsen kotikunnan varhaiskasvatuksen erityisopettajien kesken.

Mahdolliset tuen edellyttämät lisäresurssit haetaan kirjallisesti varhaiskasvatuksen päälliköltä. Vapaamuotoiseen hakemukseen liitetään varhaiskasvatuksen erityisopettajan lausunto. Tuen resurssit sovitaan yksilökohtaisesti samoin kuin tuen järjestämisen edellyttämä palvelusetelin arvo.

Mikäli palvelun tuottajan tukitoimet eivät riitä, kunnalla on oikeus evätä palvelusetelin käyttö ja tarjota lapselle hoitopaikka kunnallisesta päiväkodista. Palvelusetelillä tuotetun varhaiskasvatuksen tulee vastata kunnallisen palvelun tasoa myös lapsen tuen osalta.

Yhtymäkohta esiopetukseen

Esiopetusta edeltävänä keväänä pidetään lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelu (vasu-keskustelu) yhdessä huoltajien kanssa. Tiedonsiirto esiopetusyksiköihin sovitaan erikseen, ja yhdyshenkilöinä toimivat varhaiskasvatuksen erityisopettajat.

Monialainen yhteistyö

Yksityisellä palveluntuottajalla on velvollisuus huolehtia monialaisen yhteistyön toteuttamisesta. Yksityiset palveluntuottajat ovat osa Sastamalan kaupungin Perhepalveluverkoston.

Laajojen terveystarkastusten yhteydessä (1,5- ja 4-vuotiaat lapset) lapsen ryhmän lastentarhanopettaja laatii lomakkeen neuvolayhteistyöhön (ks. ohjeistus ”Varhaiskasvatuksen ja neuvolan yhteistyö”). Neuvolayhteistyöstä on kirjattu toimintaohje ”Varhainen tunnistaminen”.

